

Рура И.В. Анализ формирования бюджета пенсионного фонда Украины на региональном уровне

Проанализировано формирование доходной части бюджета Пенсионного фонда Украины на региональном уровне. Сконцентрировано внимание на структурном соотношении платежей единого страхового взноса в Пенсионный фонд, количеству пенсионеров и среднему размеру пенсии.

Ключевые слова: пенсионная реформа, Пенсионный фонд Украины, страховые взносы, страховые лица, единый социальный взнос, пенсия, оплата труда.

Rura I.V. Analysis of budget pension fund of Ukraine on regional level

The article analyzes the formation of budget revenues of the Pension Fund of Ukraine at the regional level. Focused attention on the structural correlations pay the premiums to the Pension Fund, the number of pensioners and the average pension.

Keywords: pension reform, the Pension Fund of Ukraine, insurance premiums, insurance person, a single social contribution pension pay.

УДК 631.1 Мол. наук. співроб. Л.І. Сахарнацька¹; магістр М.Я. Височанська²

ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФАКТОРІВ НА АГРОПРОМИСЛОВИЙ КОМПЛЕКС ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Розглянуто основні аспекти інвестиційних факторів агропромислового комплексу, приділено особливу увагу негативним явищам, які впливають на ефективність функціонування вітчизняних сільськогосподарських підприємств. Запропоновано можливі шляхи виходу з кризи і підвищення конкурентоспроможності української продукції на світовому ринку.

Ключові слова: аграрний сектор, інвестиції, іноземні інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна діяльність.

Постановка проблеми. На сьогодні спостерігається тенденція дефіциту й дорожнечі продовольства, коли потрібно визначити, що стало та збалансоване економічне зростання у сільському господарстві базується насамперед на потребі істотного збільшення обсягу інвестицій. Збільшення ролі довготермінового кредитування дрібних і середніх фермерів та залучення іноземних інвестицій є вирішальними факторами забезпечення ефективного розвитку в галузі агропромислового комплексу. За умов занепаду сільського господарства ці питання набувають особливої актуальності. Від їхнього вирішення на сучасному етапі значною мірою залежить відновлення та збільшення матеріально-ресурсного потенціалу, зростання рівня виробництва та конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках, вирішення всього спектра соціально-економічних проблем. Бюджетний дефіцит, зменшення державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, фінансова залежність України від іноземних держав посилюють актуальність вирішення проблеми раціоналізації і підвищення ефективності використання наявних і доступних інвестиційних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зазначену проблему широко відображено в працях вчених України та близького зарубіжжя, таких як: О. Алімова, І. Бистряков, Б. Буркинський, О. Голуб, О. Гудзь, С. Дорогун-

цов, М. Кісіль, М. Коденська, Д. Крисанов, В. Куценко, А. Лисецький, М. Малік, П. Саблук, В. Степанов, В. Трегобчук, М. Фашевський, С. Харічков, М. Хвесик, В. Шевчук, О. Шпичак, М. Щурик та ін. Однак переважна більшість наукових досліджень стосуються загального механізму інвестиційної діяльності, розроблення теоретичних основ, тому не вирішені питання щодо розрахунків ефективності, привабливості агропідприємств [5, с. 62].

На думку українських вчених, а саме М. Кожемякіної, неодмінною умовою прискореного розвитку сільського господарства й подолання кризових явищ є активізація інвестиційної діяльності, нарощування виробничого потенціалу галузі, впровадження досягнень науково-технічного прогресу. Г. Спаський переконаний, що інвестування є однією з основних форм фінансового забезпечення сільськогосподарського виробництва [5, с. 62-63].

Виклад основного матеріалу. У сільському господарстві Львівщини діють аграрні формування різних форм власності, організаційно правових форм господарювання. Усі агроформування можна поділити на два великі сектори – особисті господарства населення і сільськогосподарські підприємства.

Активна інвестиційна діяльність в аграрному секторі сприяє збільшенню обсягів сільськогосподарського виробництва, підвищенню прибутковості аграрних підприємств, розширенню їхньої виробничої діяльності, створенню додаткових робочих місць на селі та промислових підприємствах, зростанню рівня задоволення споживчих потреб населення усієї країни й поліпшення розвитку соціальної сфери села [2, с. 74].

Незадовільний стан інвестиційної діяльності у сільському господарстві зумовлений також значною невідповідністю цін на сільськогосподарську та промислову продукцію. Майже п'ятиразовий диспаритет цін на закупівлю ресурсів для виробничого процесу й вироблену аграрієм кінцеву продукцію призводить до зниження прибутковості, а також, у деяких випадках, до збитковості, яка зумовлена неможливістю аграрного товаровиробника розрахуватися за власними зобов'язаннями. Проте, незважаючи на перелічені чинники інвестиційної привабливості аграрного сектору економіки України, інвестиційні вкладення як у сільськогосподарське виробництво, так і в економіку загалом щороку зростають [1].

Аналізуючи досвід провідних підприємств галузі, варто зазначити: досягнути високого рівня ефективності сільськогосподарського виробництва можливо тільки завдяки інвестиціям. Основним джерелом інвестування аграрних підприємств є власні кошти, бюджетні ресурси та кошти, залучені з комерційних джерел. Проте суб'єкти господарювання і державний бюджет не можуть належним чином проінвестувати внутрішні потреби.

Аналіз таблиці свідчить, що, починаючи з 2006 р., обсяги інвестицій в основний капітал Львівщини постійно зростають. Особливо тішить стрімке зростання в 2011 р., коли вони збільшилися за 6 років у 12 разів – від 95,4 млн грн у 2004 р. до 662,8 млн грн у 2011 р., хоча у 2009 р. різко знизилися майже вдвічі – до 332,6 млн грн [4, с. 129]. Інвестиційний клімат безпосередньо впливає на основні показники соціально-економічного розвитку країни. Позитивний інвестиційний клімат сприяє вирішенню соціальних проблем, забезпечує високий рівень зайнятості населення, дає змогу оновлю-

¹ Закарпатський регіональний Центр соціально-економічних і гуманітарних досліджень НАН України;

² Львівський національний аграрний університет

вати виробництво, проводити модернізацію й нарощування основних фондів підприємств, впроваджувати новітні технології тощо. Отже, сьогодні стабілізація інвестиційного клімату є найважливішим завданням для України [3].

**Табл. Інвестиції в основний капітал
за видами економічної діяльності Львівської обл.***

Обсяги інвестицій за галузями	Роки						До підсумку %
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
Всього	5875,5	8287,3	10799,3	6707,6	9123,1	13103,0	100,0
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	95,4	235,9	570,4	332,6	450,1	662,8	5,1
Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги	84,0	211,0	549,8	321,9	431,0	643,9	4,9
Лісове господарство та пов'язані з ним послуги	11,4	24,9	20,6	10,7	19,1	18,9	0,2
Рибальство, рибництво	1,0	2,5	0,8	0,3	0,2	2,5	0,0
Промисловість	1606,6	2233,7	2935,8	1733,4	2093,3	2435,2	18,6
Будівництво	153,4	217,7	263,8	61,9	140,4	104,4	0,8

Примітка: *Згідно з [4, с. 129].

Незважаючи на політичну та фінансову нестабільність у країні, агропромисловий комплекс, як і раніше, залишається привабливим для інвесторів, хоча інвестиції в аграрний сектор вважаються ризикованими навіть для українських підприємців. Оскільки Україна – все ж аграрна країна, тому обмежити потенціал нашої сільськогосподарської галузі непросто [3]. Варто зазначити, що прямі іноземні інвестиції на Львівщину – один з основних факторів прискореного розвитку аграрних підприємств. На сьогодні обсяг іноземних інвестицій в аграрну сферу економіки є низьким, порівняно з потребою.

Обсяг прямих іноземних інвестицій у Львівську обл. з початку інвестування на 1 січня 2011 р. становив 1 254 594,9 тис. дол. США. У розрахунок на одного мешканця припало 496,1 дол. прямих іноземних інвестицій. З урахуванням переоцінки, втрат та курсової різниці в економіці області відбувся приріст сукупного обсягу іноземного капіталу на 14851,3 тис. дол. Упродовж 2011 р. на підприємства та в організації Львівщини надійшло 146 460,0 тис. дол. США прямих іноземних інвестицій, що майже у півтора рази більше, ніж у 2010 р. (120 486,3 тис. дол.). Вкладання в економіку Львівської обл. торік здійснили інвестори з 29 країн світу. З країн ЄС надійшло 1221770,0 тис. дол. загального обсягу інвестицій, з СНД – 16 179,1 тис. дол. з інших країн світу – 215 182,3 тис. дол. [4, с. 157-162].

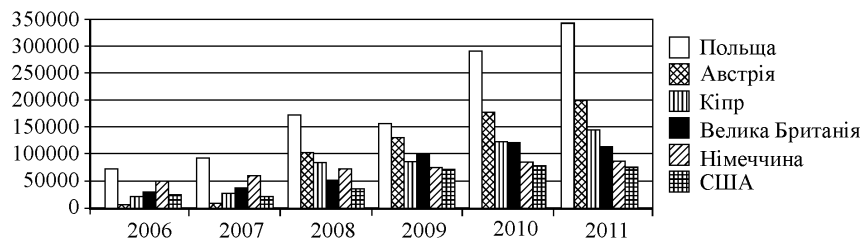

Рис. Прямі іноземні інвестиції у Львівську обл. з країн світу

Як бачимо з діаграми, що лідерами в інвестуванні підприємств Львівщини є партнери з Польщі, Австрії, Кіпру, Великої Британії, Німеччини, США, але лівову частку займає Польща. На ці країни припало майже три чверті від загальнообласного обсягу прямих іноземних інвестицій.

На нашу думку, аграрний сектор Львівської обл., як і всієї держави, незважаючи на важку економічну кризу, все-таки залишається "інвестиційно привабливим" як для вітчизняних, так і для іноземних інвесторів. Агропромислове виробництво Львівщини має певну кількість відмінних рис стосовно АПК інших регіонів щодо інвестиційної привабливості. Варто зазначити, що певний період інвестиційна активність спадала, це пов'язано з інфляцією та зниженням стійкості національної валюти, дефіцитом бюджету, а здебільшого – з прорахунками та недосконалістю законодавства. Не велике фінансування галузі зумовило катастрофічну спрацьованість устаткування, а збільшення навантаження на одиницю застарілої техніки, що істотно знижує ефективність функціонування аграрних підприємств, соціальний занепад села, зменшення капітального будівництва, зростання безробіття у сільській місцевості. Подальший розвиток сільського господарства залежатиме від політики держави у виконанні комплексу правових, організаційних та економічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності та стимулювання інвестиційної активності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати проведеного дослідження свідчать, що розміри агропромислового комплексу певною мірою впливають на ефективність виробництва. При цьому варто також зауважити, що просте збільшення масштабів виробництва не завжди забезпечує зростання економічного ефекту. Досягнути ефективності виробництва можна лише у тому разі, якщо кількість продукції стає новою, вищої якості. Отже, зростання обсягів виробництва має супроводжуватися раціональним використанням виробничих потужностей, поліпшенням технологій, вдосконаленням форм внутрішньогосподарської організації праці.

Зауважмо, що більшість сільськогосподарських підприємств є збитковими. Вони використовують застарілу техніку, а більшість обігових коштів використовується не на оновлення устаткування, а на його поточний і капітальний ремонт. Отже, таке становище потребує пошуку кращих методів, таких як: доступність довготермінового кредитування та залучення фінансових ресурсів з інших галузей, насамперед переробної промисловості АПК.

На інвестиційну активність певною мірою негативно впливає податковий тиск, що зменшує обсяг обігових коштів, недостатні податкові пільги для підприємств, недосконале державне регулювання процесів ціноутворення. Зменшення податків має відбуватися регулюванням податкових ставок, при цьому самі знижки мають надаватися за певні результати. Підвищенню рівня інвестиційної привабливості перешкоджає надто неефективний регулятивний режим. Найбільше помітно стримує розвиток підприємництва наявність складних адміністративних процедур, які повинні виконати підприємства й інвестори для допущення їх на ринок.

Важливим етапом залучення іноземних інвестицій в інвестиційні проекти, які мало привабливі для інвестора з боку прибутковості, є надання пільг іноземним інвесторам. Основні фактори для залучення іноземних інвестицій:

- стимулювання імпорту та експорту (звільнення від експортного мита);
- вдосконалення законодавчої бази;
- зменшення податкового тиску;
- вдосконалення податкової системи;
- належна державна підтримка;
- зниження рівня корупції;
- спрощення процедури отримання дозволів, віз та ін.;
- фінансове стимулювання іноземних інвесторів;
- стимулювання концентрації аграрного виробництва;
- вдосконалення транспортної інфраструктури.

Інвестиційні ресурси, які фактично використовуються, не забезпечують розширеного відтворення, а для певної кількості вітчизняних підприємств основним джерелом інвестицій є їхні власні кошти. Як наслідок, у складному стані перебуває матеріально-технічна база сільського господарства.

Література

1. Більський І. Вплив інвестиційних чинників на розвиток агропромислового комплексу Львівської обл. / І. Більський, Г. Іванницька. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.nbuv.gov.ua/portal/.../11biiclr.pdf>.
2. Борейко І.П. Оцінка інвестиційної діяльності підприємств аграрного сектору економіки / І.П. Борейко // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2009. – № 12. – С. 74.
3. Руда О.Л. Інвестиційний клімат України та проблеми його формування / О.Л. Руда. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.intkonf.org/ruda-olinvestitsiyniy-klimat-ukrayini-ta-problemi-yogo-formuvannya>.
4. Статистичний щорічник Львівської області за 2011 рік / Головне управління статистики у Львівській області. – Львів. – 2012. – Ч. 1. – С. 129. – С. 157-162.
5. Хвесик Ю.М. Інвестиційне забезпечення розвитку аграрної сфери / Ю.М. Хвесик // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. 2011. – № 12. – С. 62-63.

Сахарная Л.И., Высочанская М.Я. Воздействие инвестиционных факторов на агропромышленный комплекс Львовской области

Рассмотрены основные аспекты инвестиционных факторов агропромышленного комплекса, уделено особое внимание негативным явлениям, которые влияют на эффективность функционирования отечественных сельскохозяйственных предприятий. Предложены возможные пути выхода из кризиса и повышения конкурентоспособности украинской продукции на мировом рынке.

Ключевые слова: аграрный сектор, инвестиции, иностранные инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционная деятельность.

Sakharnacka L.I., Visochanska M.Ya. Influence of investment factors on agroindustrial complex of Lviv area

The basic aspects of investment factors of agro-industrial complex are considered in the article, the special attention of row of the negative phenomena which influence on efficiency of functioning of domestic agricultural enterprises is spared. The possible ways of exit are offered from a crisis and increase of competitiveness of the Ukrainian products in the world market.

Keywords: agrarian sector, investments, foreign investments, investment climate, investment activity.

УДК 368.023.5

Доц. О.А. Сич, канд. екон. наук; доц. В.С. Крупський, канд. екон. наук – Львівська державна фінансова академія

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДЛЯ РОЗВИТКУ БАНКОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто переваги та недоліки банкострахування¹ в Україні за умов виходу страхового ринку з економічної кризи. Досліджено основні тенденції європейського ринку bancassurance та особливості розвитку банкострахування в Росії. Зазначено про необхідність застосування європейського досвіду використання банківського каналу збуту та визначено пріоритетні напрями розвитку bancassurance в Україні.

Ключові слова: bancassurance, банківське страхування, страхування застави, страхування життя, страхові продукти.

Вступ. За умов нерозвиненості та ненасиченості страхового ринку України з одного боку та недовірою населення до страхування – з іншого, банківський канал продажів страхових послуг заслуговує на посилену увагу та розвиток. Тему bancassurance досліджували: С. Козьменко [1], С. Кремень [2], І. Школьник [3], А. Єрмошенко [4], Ю. Клапків [5] та ін. Щорічний моніторинг банківського страхування здійснюють об'єднання та асоціації страховиків як в Україні, так і за кордоном [6-10].

Мета та завдання роботи. Однак вибір стратегії розвитку українського bancassurance на тлі тенденцій країн-сусідів досліджено недостатньо.

Виклад основного матеріалу. Частка страхування у ВВП України в 2011 р. становила 1,3 %. Для порівняння: середній рівень проникнення страхування в європейських країнах – близько 9 % ВВП [6]. Це свідчить про перспективи росту цього ринку, як одного з найбільш динамічних в українській економіці. Через власні канали продажів у 2011 р. страховики реалізували страхових послуг на 5,1 млрд грн, зокрема на центральні офіси припадає 35 %, а на регіональні мережі й агентів – 65 %. Окрім цього, в загальному обсязі реалізованих продуктів 1 % припадає на страхових брокерів, 55 % – на кредитні організації (рис. 1).

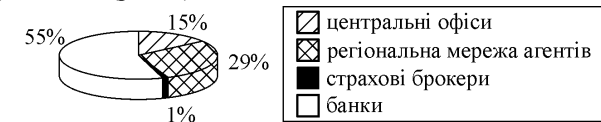

Рис. 1. Канали продажів страхових послуг у 2011 р. (складено на основі [6])

Як бачимо, банківські установи є провідним каналом збуту страхових послуг і заслуговують на прискіпливу увагу з боку страховиків. Ці опитування вказують на основні критерії вибору партнера в системі bancassurance:

- прийнятні умови співпраці – 62,5 %;
- довіра до партнера та особисті зв'язки – 37,5 %;
- усталені партнерські відносини – 25 %;
- "неписані правила" акредитації (до прикладу, 3 млн дол. США на депозит) – 4,2 % [5].

¹ Банкострахування (від англ. – bancassurance) – співпраця банків і страхових компаній за декількома напрямками: страхування позичальників банків, об'єктів застави і ризиків самих банків.